

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 ft. —
 Fél évre 3 ft. —
 Negyedre 1 ft. 50 kr.
 Előfizetni lehet, csupán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
 A lap szellemi részére a a nyilvántartás vonatkozásában minden kiadványok a szerkesztőség küldendik.

NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
 Öt soros hirdetés 5 kr
 Helyeg minden betűtárhoz . . . 30 kr
 Nyitóléte minden sor 30 kr
 Hirdetéseket felvételre a kiadó. Nagyobb és többesrészű hirdetések jutányosan csak készíthetnek.
 Művészi díjak, reklámok és hirdetések a kiadóhoz küldendik.

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési felhívás

A NÓGRÁDI LAPOK

október-decemberi folyamára.

Előfizetési árak:

az október—decemberi negyede 1 ft 50 x.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez, vagy Kék László nyomdatulajdonoshoz, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a nyomtatandó példányok iránti tájékozás a pontos szétküldés tekintetéből mielőbb küldendők. Az első félévről is szolgálhatunk teljes számu példányokkal. —

B.-Gyarmat október 4.

Közbiztonsági állapotainkat felletto kötes színben tünteti fel azon körülmény, hogy egy csavargó egykét ezimborájával már hónapok óta tart egész községeket rettegésben s ha neki úgy tetszik, világos nappal, nem ritkán többek személtására foszt meg minden kéznél levő értéktől ugyeseket, anélkül, hogy mindezekért egyetlen hajaszála is meggömbült volna, sőt elég vakmerő kedélyes sorokban adni tudtúl a közbiztonsági községeknél további szándékát, természetesen ezek fölrovezetése céljából s bizva ügyességében, mely már egy ízben kimenté őt a sziráki járásbíróóság büntetéséből.

Természetes következménye ennek, hogy mind többen és többen vesznek maguknak bátorságot hasonló merényletek elkövetésére s a már féltelmessé vált Sisa név védpaizsa alatt fizik garázdálkodásait s fosztják ki faluról falura kiszemelt áldozataikat, s midőn a hír Sisa üldözéséről beszél valahol a Mátra alatt ugyanakkor a Csitárban elkövetett rablásáról értesülünk.

Sisa itt, Sisa ott, Sisa mindenütt, és mégis sehhol!

A dolog tréfás színt kezd ölteni s ha komoly következményektől nem kellene tartanunk, jó ízű mosolyognánk e másodlik Bosko szemfényvesztő szereplésén, ki nyugalomhoz szokott közbiztonsági községeinket ugyan csak kivesszi sodrúkból.

De már a történeteknek fele sem tréfa, mert a napról napra ismétlődő rablásokat behuny szemmel nézünk nem lehet.

A polgár, ki az állam iránti kötelemét híven teljesíti, viszont megkívánhatja, a személy- és vagyonbiztonság lehető eszközészt s követelheti, hogy szerzenyét, mely talán hosszú éveken át folytatott munkásságának gyümölcse, ne kelljen oda dobni élete váltáságaként.

S minthogy a személy- és vagyonbiztonság feletti felügyelet a törvényhatóság jogkörébe tartozik, ennek

elengedhetlen köteles. Minden körülmények között lehető jól kezelni, s mindazon intézkedéseket megtenni, melyek annak eszközészt-és-ör-üdvöseknek látszanak.

Megyénknek e tekintetben tett intézkedéseit, mind a szervezés, mind azóta kielégíthetik a méltányos igényeket, miután a közbiztonsági községeknél létszáma mindaddig elégségesnek bizonyult, felszerelése a ezélnak megfelelő, legfőképpen a bár újabb javított díjazás eshetik kifogás alá, s hajlandók is valánk az eddig kielégítő közbiztonsági állapotokat rendőrségünk őberségének tulajdonítani, most azonban kénytelenek vagyunk azon meggyőződésre jönni, hogy a megyében azért uralkodott csend és rend, mert senkinek sem jutott eszébe azt megzavarni.

Mielőtt azonban közbiztonsági községeinket okolnánk a történet végett, lehetetlen meg nem említenünk azon reájuk nézve nagyban mentő körülményt, hogy a lakosoktól távolról sem részestülnek azon támogatásban, mely működésüket leginkább tehető eredményessé.

Sajnosan kell ugyanis tapasztalnia, hogy a községek s puszták lakói, félve a bosszúállástól, nemesak fel nem jelentik, a közelükben tartózkodó csavargókat, s fel nem fedezik tartózkodási rejtekhelyeiket s közre nem működnek elfogatásukban, de sőt azokat elrejtik, s módot nyújtanak nekik az üldözők előli menekvésre.

Hogy így gyakran a legodaadóbb törekvés is sikertelen, könnyen belátható, s a teendőik legelsője a bajon segíteni, és pedig annál inkább, mint hogy előre látható, hogy a szűk termés megszorítandja a szegénylegények számát s megsokasítja a lopási és rablási eseteket, s a rendes eszközök elégtelenségéből bizonyulandnak a közbiztonság fenntartására.

En azt hiszem, hogy legelőször s legezéravezetőbb módja lenne a létező bajok s az eshetőségek elhárításának, ha maguk a községek karolnák fel az ügyet s legalább ideiglenesen létesítenének rendőrséget, a szükséghez mért számmal, melynek hivatása lenne a községben a személy- és vagyonbiztonságot fenntartani, a községbe vetődött csavargókat elfogni, s a megyei rendőrség kezére játszani.

Ennek keresztülvitele a mezői munka megszüntével nem ütköznek nagy nehézségekbe s bizonyára szám mos bünténynek venné elejét s nagy megnyugtatóra szolgálja a jövő miatt nem alap nélkül aggódó hon-

polgároknak, s a községeket az önségély elvvel megbarátkoztatná.

Néhány szó képviselőinkhez.

A népképviseleti s parlamentáris rendszer meghonosítása folytán nem lehetett helye többé az utasításoknak, melyeket a régi megyék követeltek, nem csupán megválasztásuk idején, de időközben, az országgyűlés tartama alatt is mindannyiszor adtak, valahányszor életbevágóbb kérdések szőnyegre kerültek annak szükségét igazolta, vagy a megváltozott nézetek az adott utasítás megmástitását tették szükségessé.

Ezen utasítások eszközök, hogy a követ küldői akaratának volt tolmácsa az országgyűlésen s nem annyira saját, mint inkább azok meggyőződésének hódolva, foglalt állást a fölmerült kérdésekkel szemben.

S ha meggyőződése a kapott utasítással ellenkezett, kénytelen volt küldőinél az utasítás megmástitását eszközölni, ellenesetben mandatumát letenni, vagy az utasítást nem respektálva, magát a visszahívás eshetőségének kitenni.

Ennek természetesen meg kellett színnie, nem csupán azért, mivel a mai választók nem képeznek oly zárt testületet, mely utasítás adására, annak időközbeni megmástitására, visszavonására, vagy a felmerülő kérdések folytán szükségessé válható újabb utasítás kidolgozására képesítve lenne, — de főleg, mert ezen rendszer a parlamentarismus alapfogalmaiba ütközik, s lehetetlenné tenné a törvényhozást.

Ebből azonban korántsem következik, hogy ma a népképviseleti rendszer alapján választott s utasítással nem kötött képviselő, megválasztása után nem köteles választói többségének elveit, meggyőződését, ohajait, híven képviselni s azok érvényre jutásán munkálni s azon esetre, ha ezekkel kiegyenlíthetlen ellentétbe jó mandatumát letenni.

Sőt inkább, mert az országgyűlés alsó háza kell, hogy a nemzet többségét híven képviselje s akaratának kifolyása legyen.

Innen van, hogy a képviselők rendesen ismert pártállásuk, vagy kibocsátott programjuk alapján választatnak meg, mely egyszerűs mind biztosítékul szolgál a választóknak, hogy a megválasztandó, vagy megválasztott elveiket képviseli, hogy közvetett befolyásuk a törvényhozárra nem illusorius.

Ebből önként következik, hogy a képviselőnek erkölcsi kötelessége programjához ragaszkodni s ha a

változott viszonyok őt a program lényegének, vagy pártállásának megváltoztatására utalják, ezt választóinak tudomására hozni, hogy ezeknek alkalmuk legyen nyilatkozni, helyeslik-e képviselőjük újabb magatartását s hajlandók-e bizalmukkal továbbra is őt megajándékozni.

Az ily módon szülemelő bizalmi vagy bizalmatlansági szavazat leendő határozó a képviselőre nézve, ki a választók többségének nyilatkozatát nem ignorálhatja.

A közel multban számos képviselő tartá kötelességének e feltogásnak hódolni, amely örvendetes jele azon elismerésnek, melylyel a képviselő választói irányában tartozik.

De ez esetektől eltekintve is erkölcsi kötelessége a képviselőnek időnkint számot adni választói előtt sáfárságáról, hogy ezeknek alkalmuk legyen megítélni, mennyire maradt hű képviselőjük az adott programhoz, mely tevékenységet fejtett s mily magatartást tanusított oly kérdések megoldásánál, amelyekre nézve programjában talán nyilatkozni sem lehetett, vagy amelyek a választók bizalmának próbakövei.

Szükséges ez annál inkább, mint-hogy számos, oly életkérdés megfjtése lön újabb a képviselőház feladatává, melyeknél a pártokintetek nem voltak irányadók s az egyéni meggyőződés, minden pressiótól menten, nyilatkozhatott.

De más részről a képviselők nagy részének működése nem annyira a képviselőházban tartott szónoklatokban, mint az osztályok és bizottságok munkálataiban nyilvánult, s így a választók nincsenek mindig azon helyzetben, hogy képviselőjük magatartásáról, elveiről, irányáról tudomást szerezhesseken, amely esetben természetes kötelessége a képviselőnek választóit időnként tájékozni.

Ezeken felül specialis megyei viszonyaink is kívánatossá teszik, hogy képviselőink időközönként, az országgyűlési ciklusokat követő szünetek alatt, megbizóikkal ily módon érintkezessenek.

Tudjuk jól, hogy a legközelebbi képviselő-választás nálunk mily megállapodások után eszközöltetett, tudjuk, hogy nagy többsége daozára, pártunk két kerületet engedett át az ellenzéknek, noha nagyon valószínű volt, hogy a dolgok szokott menetének szabad folyást engedve, az ellenzék ily eredményt sem lett volna képes elérni.

Nincs okunk kételkedni, hogy deákparti képviselőink választókerületi határozott bizalommal vannak képviselőik iránt, tisztában vannak elveikkel, ismerik az országgyűlésen

kifejti tövékenységüket, — mert tudjuk azt is, hogy e kerületekben az ellenzéki elemek felette megritkultak a pártunk a jövőt teljesen biztosító izmosodást nyert.

E mellett deákparti képviselőink tövékeny részt vettek a megyei ügyek intézésében is, s gyűléseinkben tett indítványaik, tartott beszédek mindenkit meggyőzhettek az iránt, hogy programjukhoz hívek maradtak.

Nem így a két ellenzéki képviselő, akiknek egyikét sem az országgyűlésen, sem a megye termében nem volt alkalmunk megismerni s hajlandók vagyunk azt hinni, hogy ott ép oly gyéren mutatja magát mind itt, hogy ott épen ugy nem számít, mint itt, értem a szarvasgödei választó kerület képviselőjét.

Nem lehet tekinteten kívül hagyni még azon körülményt, hogy a két ellenzéki képviselőt választó választókerületben pártunk napról napra szélesebb teret foglal s így a képviselő úrakt napról napra kevésbé jogosultak azokat képviselni, s közeledik az idő, midőn azon felszólalásról fogunk meggyőződni, hogy a két ellenzéki képviselő választóinak nagy része deákparti s ők a seregnélküli vezér nem irigylendő helyzetben találják magukat.

Még azon kérdés is megfajtatlanul nyugtalanítja a két választókerület polgárait, vajjon tényleg képviselőik az ellenzék melyik árnyalathoz tartoznak, s mily álláspontot kívánnak elfoglalni a felszínre került nézeteltérésekkel szemben, vagy Mahomet koporsójaként igyekeznek lebegni azok között mindaddig, míg a bilance egyik vagy másik részre nem hajlik, érezvén hogy ők nullák s értékük azon számtól függ, melyhez őket a pártédek esatolanda.

Mindezen körülmények tisztába hozatala csak ugy remélhető, ha képviselőink s kivált a két ellenzéki képviselő választóikhoz minden kételyt kizáró s álláspontjukat tisztán jelző

nyilatkozatot intéznek, s hogy ezt még deákparti képviselőinktől is örömmel vennénk, akiknek elvölre s működésére nézve tisztában vagyunk, abban leli magyarázatát, hogy ez kötségkívül oly pressiót gyakorolna a két ellenzékire, amelynek ellenállni épen nem lenne érdekükben, s a kik különben minden ily lépéstől óvakodnak, mert jól tudják, hogy az rájuk nézve kedvező nem lehet. — Egy választó.

Tanügy.

Népiskoláinkban is megkezdődött a közlebbi napokban a tanítás, nem felesleges az iskolaiszékek figyelmét fontos hivatások betöltésére felhívni, mintán a múlt évi tanfelügyelői kimutatásból az iskolába nem járt tankötelesek száma aránytalanul nagy.

Ugyanis megyénkben az összes tankötelesek száma, beleértve az ismételt iskolába járó köteleseket is 29,479, ebből iskolába járván 24,357 az iskolakerülők száma 5122-re rug, mely szám a két nem közti majdnem egyenlő részekre oszlik.

Az iskolakerülők tehát oly tekintélyes számu contingenszt szolgáltatnak, mely az iskolaiszékek buzgalmaút nem épen kielégítő bizonyosságot nyújt, nola nem tagadható, hogy ezen arány az előbbi évekéhez képest meglepőleg javulást tüntet elő s hinni engedi, hogy a jövő évi kimutatás ennél megnyugtatóbb adatokat fog szolgáltatni.

Ez ügyet azonban nem lehet összevetett kézzel nézni, nem, kivált azoknak, kik állásuknál fogva hivatva s kötelezve vannak arra, hogy az 1868. XXXVIII t. ez. 1 s 6 s 4 ik §-a a lehető leghigorubbán hajtassék végre. —

Néptink nagy része még nem jutott azon fókára a műveltségnek, hogy belássa teljesen az iskolázás hasznos következményeit, nem képes mérlegelni azon roppant hátrányokat, melyek a nép alantassá fokú műveltsége folytán ugy az egész hazára, mint az egyesekre lépten nyomou háromlanak, nem képes megérteni azt, hogy anyagi hátramaradásának is egyik fő oka a nagymérvű tudatlanság, hogy a műveltséggel karöltve jár a jólét, gyarapodás, esinosodás.

A csak mént dult járvány elterjedésének főoka is a nép tudatlanságában rejlett erről elég alkalmunk volt meggyőződni, lépten nyomou rábeszélni, hogy ne mondjan erőszakolni kellvén a népet, mindazon óvintézkedések, fogantatására s gyógyszer-

rek használatára, melyeket a tudomány és tapasztalat hatékonyaknak bizonyított.

Nincs tehát egyéb mód, mint a törvény egész szigorával fellépni mindenütt, hol a jó szó, buzdítás s enyhébb eszközök hatástalanok.

Az iskolaiszék mindazon tagja, ki kötelességét a leghigorubb lelkiismeretességgel nem tölti be, megbecsülhetetlen bünt követ el a nemzet, önmaga s az utódok ellen, mig viszont, ki buzgalmaával a ezél valóitását bármily esekély részben előmozdítja, nemzetünk jövő nagyságának egyik hasznos munkássává válik.

Tisztán áll előttünk hogy nemzeti főmaradásunknak, haegemoniánkunk legfőbb biztosítékát a műveltségben kell keresnünk, ez menthet meg egyedül a német cultura ameghatározó hatalmától, ez biztosíthat a nemzeti szétválás veszélyétől.

Ennek alapját pedig a népiskolákban kell megvetnünk, mert nem elég, hogy a felsőbb osztályok bírjanak kellő műveltséggel, de kell, hogy az átlássa a nemzet egész testét, mert így lehetünk képesek annak győzhetlen hatalmát kellőleg felhasználni.

A műveltség többé nem lehet egyes osztályok monopolioma, ép úgy nem, mint a levegő, de minél terjedtebb, minél általánosabb az, annál inkább nyúlólesző.

A magyar nép ritka józanságu felfogása, helyes észjárása felette megkönyíti a nagy munkát, de megnehezíti azon indolentia, melyet gyakran az intézők részéről kell tapasztalunk.

Ezekhez szólnunk tehát, mert a nép esekély kivétellel meg nem hallja szavainkat.

Első sorban a községi iskolaiszékek feladata eszközölni, hogy a tanköteles gyermekek ki ne kerüljek az iskolát. A törvény hatalmas eszközöket ad kezükbe, éljenek vele.

Második sorban a lelkészek és tanítókra hárul e kötelem, kik az iskolaiszékén kívül is sokat tehetnek.

A szolgabírák is kell, hogy latba vessék tekintélyüket, a hanyag iskolaiszék, a késedelmező községi szemben.

Végre maga az értelmebb közönség, mely ne hunyja be szemeit a visszaélések és hanyagság láttára, de vegye igénybe azon hatalmat, melyet nyilvánosságának nevezünk.

Lapunk hasábjai uyitra állanak minden betűnk, mely a tanügy érdekében iratik.

Vegyes.

Az iparbiztosítások. Az iparnak, mint a nemzeti jólét előmozdítására egyik főtevézőjének terüen egy nagyfontosságú mozzanatot van alkalmunk regisztrálni. Az 1872-ik évi VIII. törv. ez. által életbe léptetett magyar ipartörvény 87-ik §-ában említett iparbiztosítók szervezetének kérdése megoldva van s Miskolcz városképviseletét illeti e részben a méltó kitüntetés; mert ő volt az első, mely ezen, nálunk eddig ismeretlen intézmény meghonosítására megkívántató előleges lépéseket az illető alapszabályok kidolgozása s a m. kir. földművelés, ipar és kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztése által meglette. Az említett § szerint ugyanis az iparosok és a tanulók, segédek, vagy munkások közt a munka, vagy tanviszony megkezdésére, folytatására vagy megszűnésére, annak tartama alatt fennálló kölcsönös kötelezettségek teljesítésére, a munka, vagy tanviszony megszűnéséből keletkező kárterítési követelésekre vonatkozó surlódások és peres kérdések eldöntése első sorban az iparosok és segédek vagy munkások egyenlő számból alkotott iparbiztosítóságokhoz van utalva, melynek — minden fellebbezést kizáró határozatával meg nem elégedő fél részére a rendes bírói ut hagyott fenn.

Ezen nagyfontosságú intézmény általános életbeléptetésének üdvös hatását a kiszámíthatlan horderejét csak az nem látja be, ki ignorálni akarja, hogy az iparosok és segédszemélyzetek közt a mondott irányban gyakran előforduló surlódások kiegyenlítésének legbiztosabb módja az, ha ez magukra azon osztály tagjaira bízatik, s így megelégedést fog fölkelteni a kereskedelmi miniszternek ezen alapszabályok átvizsgálása alkalmából Borsod vármegye közönséghez intézett leiratában foglalt azon kijelentés is, hogy az iparbiztosítások a törvény 87-ik §-a esetében az iparbiztosítások helyettesítésére lévén hivatva, a kérdéses alapszabályoknak a legesekélyebb részletekig terjedő megvizsgálását annál szélesebbeknek vélte, minél inkább meg van győződve arról, hogy ezen nagy fontosságú intézmény csak az esetben fog a törvényhozás által is óhajtott céljának megfelelően, ha ezen intézmény megalakulása, jelző szervezete és hatásköre biztos, változhatlan alapokra lesz fektetve. A részletesen átvizsgált s észrevételekkel ellátott alapszabályok Borsod vármegye közönsége útján Miskolcz város képviseelő testületéhez visszaküldtvetvén — már most ettől függ az általa megteremtett váz-

Még néhány szó a Balatonról.

Azzal kezdem, hogy: hitem szerint, a leg lehetett valaha szerencsétlenebb gondolat, mint a magyar birodalomnak ezen, a maga nemében egyetlen disztét, sőt kinsét és áldását: s k i s m a g y a r t e n g e r t megemmisíteni akarni: —

Megvagyok győződve, mikép ha a Balaton, alig kiszámítható óriás költségű levezettetnek, tágas medrének fenekén nem kövér szántóföldek és dús kaszálók, de sívár és elpusztíthatlan kavicsstengert fogna csak a nyervágyó nemzetgazdász találni, miként ez a lecsapott részeken a partok körül tényleg mutatkozik. — S a kavics- és homoktengernek mi lenne a következtése? az, hogy e szándékos n elöteremtett Zahara egy kis forrászél kerekedtével három vármegyét árasztana majd el porondjával, és a tó fenekén több ponton levő lecsapolatlan és kiaszthatatlan források szivárgásából alakulandó lápok és mozsárok miasmaticus gödveit. — az, hogy a tó délkeleti hegyléczsain hosszú vonalban disztét, az itteni lakosság fő élelmi forrását képező bortermelés, a tó levegő befolyásának megsztétével okvetlenül, és nagymérvben hanyatlani, s a venyige, és a nemesgyümölcsök, melyek itt most kiváló sikerrel termesztenek, s például a füge az olaszban legzesebb e nemű fajjal vetekedik, — a menthetetlen elfagyás gyakori veszélyének fognaak kitéve lenni; a bortermelés pedig mind mennyiség, mind különösen minőség-

tekintetében, hihetlen mérvben aláüllyedni. Következésképpen lenne az, hogy Balaton-Fürednek világhírűvé lenni hivatott fürdője, minden időkre, egy csapással megvolna semmisítve. —

Vagy ez talán mind jelentéktelen dolog? vagy ez, — mellözve bár az emberiségi és közegészségi szempontokat — talán nem szintén fontos, — nem az egész ország nemzetgazdászati érdekeit érintő szempont? Sőt igen, — mert hátrazottan hiszem, és állítom, hogy ha B. Füred felvirágoztatására néhány százezer forint áldoztatnék, ezen összeg nem hosszú idő alatt, száz perccel futná vissza magát, és B. Füred mint fürdő, Európa minden nemzetének egyik legkeresettebb gyógy- és szórakozási helyévé fogna válni.

Ami a „Balaton” szónak honnan származását illeti, — tekintélyes érvel hozható fel, hogy a Debreczeni légendakönyvben is szó „balatom” általános tó értelemben használtatik: „nagy követ köttete az ó. nyakára és a Balatonba vettedé.” — F. szerint e szó magyar eredetűnek volna nevezhető. —

Hasonló érteményt képvisel, nem ugyan a mi tót népünk, de a montenegrói és boszniai szláv nép nyelvén a „balaton”-hoz közel álló „blato”, — míg honunkban ez csak a r. értelmében használtatik, és mintán a Balaton sem az utóbbi mondott népfajok köztélen nincs, sem fenéke iszapot és sárat nem, de tiszta homok- és kavicsot tartalmaz semmi ok nem indíthat arra, hogy a „blato”-bal származottnak feltételezhessük.

A magyar nyelv szótára még a „palus palud (is) és a „bala”, — törökül balyk (hal és tó) szavakra is reflektál; Kassay József szerint pedig a Balaton: barna, — a Fertő: felér tavat jelentene. Az első származtatás az okszerű indokolhatás minden kelleket nélkülözi; az utóbbi pedig épen a nyelvészeti nyomonozás által megérfolt kép telenség. —

Hátra volna annak megvitatása, nem lenne-e a Balaton e német szóból platten (see) származtatható, mi annyival inkább figyelmet érdemel, mert ösmerjlik a magyar nyelv congestionalis erejét, mely a legkifordítottabb idegen szavakat is saját bangzatos seájára tudja átalakítani. Ilyen például a Johannes-ból: János; a Georgiusból: György; az Alexanderból: Sándor sat. Nem épen időtlen tehát a kérdés, vajjon a platten (blatten) ból nem lehetett e palatten palaton, — és végre balaton? . . . a mi a „sik tó” értelmének felelne meg. — Én azonban ezt szintén nem tartom elfogadhatónak; és a mellett vagyok, hogy a Balaton igen is ós eredeti magyar szó, néhez megjegyzem hogy a bala kifejezés a magyarban szerte dívik főleg helyneveknél mely szónak különös értelmét nem ösmerjük ugyan, de hogy eredeti gyökűző, ebben senki sem kételkedik. Igy van az alföldi Csuda — Bala; továbbá számos balla- és balla nevű hely és tulajdonnév, mikről ezáltal értekezni nem akarok; s azzal végzem be jelen, még füredi naplóm figyelekét képező sorimat, hogy a magyar Balaton a végzet az

ő teljes, vagyis lecsapolatlan épségében a késő századokra is megtartása.

Csalomjai.

Heti tárcza.

A ködös, borongós őszi napok unalmas egyformaságu bekészönt s nem is képez eléntet az általános kedélyhangulattal. A magyar ember kedélye olyan, mint a jó barometer, mely a levegőképelyebb időváltozást is megérzi s elárálja.

Külömben is az ellentétek embeiei vagnak. Sirva vigadunk. Gyönyörködünk az álomk hívelyezésében s ha reményeinket, számításainkat meghíusulva látjuk, megszübbel bennünk a tetetű, mint szárnyaszegett madarak, megtört kedélyvel nézünk sereünk elé, több rosszat várvra tőle, mint jót.

Hiába jött el a szüret ideje. Nem örül neki senki, talán még az sem, ki börtérmet remél, — mi egy csepp s tenger vízéhez képest, gondolja ez is magában, reá gondolvva íres eszűre; siet végezni munkáját, nehogy még ettől is megfossa a csapásokban találekony sors.

Nem hallatszik a szedő leányok víz daja, nem vízhangozza a magaslat fellhangzó kacajunkat. A borház sem telik meg a vendégek jó kedvével, mert azok mind otthon maradtak s nem is félhet a gazda, hogy kirugja valaki a borház oldalát széles jó kedvében, — hisz nem sir a hegedő, nem harog a klarinet, nem zúg a bőgő.

latnak oly alakot adni, vagyis a kérdés szabályokat oly formán átalakítani, hogy ezen új institutio Miskolcz város területén mel elöb életbe lépessen. P. N.

Nemzetközli borkiállítás Londonban.
A jövő évben Londonban nagy nemzetközli borkiállítás rendezetik a kiralyne által kinevezett biztosok a következő urakat hivták föl egy bizottmány megalakítására: Dunmore gróf, Powerscourt gróf, Skelmersdale lord, Cooper Daniel báró, Baring Károly ezredes, Beckwith E. L. úr, Clark Gordon úr, Coscus F. W. úr, Kayser K. H. úr, Lombard de Lue úr, Matthiesen H. úr, Moffatt G. úr, Prestwick Jozsef úr, Apps Smith E. úr, Yeatman Morgan úr. A bizottmány célja egy közkiállítás rendezése 1874-re Londonban, melyben a világ minden országából származó tiszta borok állítatának ki és lehetővé tétetnek a különböző borkajtákat vizsgálat alá venni, és azokból a látogatóknak mustákat adhatni. 2. A borok a „Royal Albert Hall” pinzeiben fognak közszemlére kiállítatni, mely pinzek és ezélnak igen jól megfelelnek és kellőg kivilágítják. 3. A Royal Albert Hall testülete gondoskodni fog a szükséges téről s azt ingyen fogja átengedni, szállásos székelyek avagy állványokrol azonban a kiállítók maguk kötelesek gondoskodni. 4. Csak termelők és szállítók fogadhatnak el kiállítókul, de utóbbiak is kötelesek a termelés helyét és ha csak lehetséges, a termelő nevét is bejelenteni. 5. A kiállítók segédsemmélyzete, csak azon föntartással bocsátatik a kiállítási helyiségekbe: ha a szabályzatoknak magat aláveti. 6. A kiállítás 1874 évi ápril 7-én, azaz husvét hétfőjén veszi kezdetét. 7. A termelők vagy szállítók, a kik a kiállításban részt szándékoznak venni, kötelesek az ide mellékelte formulát kitölteni. Jegyzet. A kiállítandó borokat legkésőbb 1874 évi mártius 1-ig kellend a „Royal Albert Hall” pinzibe elküldeni. Formulárok kaphatók a pesti angol főkonzulatsnál, és Pemenyi Antal konzulatsi jogtanácsosnál, (Pest hatvani utca 15.) A térségekérti folyamodások legkésőbb 1873 évi november 15-ig küldendök be az 1874-ki nemzetközli kiállítás bizottmányának titkárhoz: London, Upper Kensington Gore, Nr. 5. S. W. — Objajtuk és reméljük, hogy hazai borkiállításunk kellő érdeklőséget fognak tanusítani s boraink ismét diadalmas versenyre kelnek a külföldön.

Oroszország gabnakivitele. A magyar gabnának az utóbbi években, mint sajnos tapasztaljuk, két hatalmas versenytársa támadt a világpiacra: Északamerika

és oroszország. Különösen Oroszország ropant tömegeket szállít az európai piacokra mióta vasúthálózata kiépült s a nyugati államokkal úgy mint a tengerrel is kapcsolata hozta belső termő vidékeit. Mennyire emelkedett Oroszország gabnakivitele a közlebb mult tiz év alatt, azt eléggé bizonyítják a következő számok: 1863-ban az összes orosz gabna kivitel értéke 44 millió frtra ruggott; 1867-ben, midőn Magyarország is tulajvalőleg nagyszámú kivitelnek örvendett, az orosz kivitel már 94 millió rubelra emelkedett, azóta pedig folyton és rohamosan mindig nagyobb összegeket ruggott, úgy hogy 1871-ben már 182 millió rubelt ért el; az emelkedést tehát tiz évi rövid időköz alatt 100 millió rubelt meghalad. A közlebb mult három évben Magyarország rossz termése majdnem egészen lehetetlenné tevén minden kivittelt, Oroszország jöformán egymaga maradt ura a legtöbb európai piacnak, s nem csekély küzdelembe fog kerülni, míg a magyar gabna ismét versenyre kelhet vele.

Báró Nyáry Gyula a közgazdasági miniszterium által termelési kísérlettel végzett nyert 20 font Early Rose burgonyát Pilisen 49 négyzögöl, homokos talajban elültetvén, ebből termett H p mérő, mi pl. mérejt 0 fonttal számítva, 44 magot tesz. A termett burgonya több keményítő tartalommal bír a hönifajknál. Ize a gesztenyéhez hasonló. — Továbbá a XII-dik huszár ezred gyönyösi depot-parancsnoka, Rék Ferenc kapitány, 10 font Early Rose burgonyát nyervén, az általa tett termelési kísérlet eredménye az, hogy dacára azon körülménynek, hogy a kísérlet kemény, kötött agyagban eszközöltetett, mely tehát burgonyatermelésre alkalmasnak nem mondható, az elültetett 10 font burgonyából 220 font termett. E burgonya a gyönyösi kuszinóban f. hó 7-én megízeltetvén, a kaszói érdemes igazgatója Kürthy Antalnak nyilatkozata szerint, (ki egyuttal a hevesmegyri gazdasági egyletnek alelnöke) az kifejlettsége, héjának simasága és tisztasága, ugyszintén izére nézve jelesnek találtott.

Az idej gabnatermés még mindig foglalkoztatja az európai szaklapokat. Egy német lap így nyilatkozik: A kontinensu a gabnapiacra a rozsnak hiányos termése súlyosította. Oroszország és az al-Duna némely vidékének kivételével nincs ország, amelyben a rozs csak féltermést is adott volna. Használóképen oly csekély a buzatermés eredménye, hogy két fontos kiviteli állam: Magyar- és Franciaország iuportra van utalva. Csak Angliának van rendez bu-

zatermése, bevitelle tehát még mindig 13—14 millió quarter búzát és ugyanannyi lisztet fog igényelni. Franciaországban 18—20 hektoliterre megy az idej deficit, és aoni Olaszországot és Hollandiát illeti, körülbelül kiegyenliti egymást a különböző gabnának ki- és bevitelle. Jubban fizetett az aratás Orosz- és Lengyelországban, de oly kivitelképességet még sem érnek el ez évben mint máskor. Különösen nagy hiány mutatkozik deli Oroszországban, ahol ismét a tengeri silánysága fogja egyebekben föltartoztatni a kivittelt. — Magyarország nem képes buzájából kivinni, úgy hogy Ausztria Galiczián kívül Oroszországra s a dunai fejedelemségekre lesz utalva. Galiczia s Csehország kedvező buzatermését egyelőirant ellensúlyozza a rozstermés hiányossága s az ottani kukoricatermés is nagyon kevés kiállításra jogosít. Németországban az átlagos termés búzában kielégíti a fogyasztást, de a kivittel megelőzőse végott a kikötőkben, amelyek a fogyasztó s a termelő országok közt végzik a közvetítést, okvetlenül meg kell drágulniok a gabnánaknak. Mindezen körülményeknek összehatása a nyár óta oly magasra emelte a gabnánaknak, amint régóta nem tapasztaltuk és csakis a leggazdagabb termelőkerületek; az amerikai Egyesült Államok gyakorlatnak tartós befolyást az európai gabnapiac válságos helyzetének enyhítésére.

Marhakiviteli engedély Oroszországban. Az olasz kir. kormány f. évi szeptember 12-én kelt rendelete értelmében, Osztrák-Magyarországból szárazföldön, a kijelölt utakon és állomásokon hajtott, származási és egészségi bizonyítványokkal ellátott szarvasmarhának s egyéb kérődzőknek bevitelét — az olasz határon eszközölt állatorvosi vizsgálat után — megengedte. Állati nyers terményeknek, u. m. szárak és kilugzott vagy beszórt nyers egész bőröknek, továbbá vézmentes helyről származó csontok, körmök és szarvaknak bevitelét pedig egy a szárazon mint tengeren engedélyezte. Vészes helyről származó csontok, körmök és szarvak bevitelle ellenben csak ugy engedtetik meg, ha azok mállházaük előtt fertőtleníttetvén, enuk megtörténte hiteles okirattal bizonyították; ellenkező esetben a fertőtlenítés a határon vagy kikötőben fog eszközöltetni, és csak öt napi szellőztetés, illetőleg vesztelés után tovább bocsátatni.

Hírek

A jelen számmal az idej utolsó negyedévi folyamot megkezdvén,

felkérjük negyedéves előfizetőinket az előfizetési pénz s a cetuláni hátralekők bekioldésére.

Szűzseink mult vasárnap tarták az utolsó ebédet, előtte való nap volt Gyöngyösi Mátrai Laura asszony jutalomjátéka. Mindkét napon szép számú volt a közönség s kivált szombaton. Mátrai Laura közönségüknek kedvence lön, virág és taps bőven kijutott neki, ezenkívül néhány tiszteletje kedves meglepetésben is részcsit jutalomjátéka alkalmából. Szűzseink is megelégedve távoztak. Öt hónapon keresztül levonva a járványos idő legzsumoribb napjait, alig volt alkalomk panaszokhozni. — Dacára azonban a lelkes pártolásoknak, lehetetlen volt azon meggyőződésre nem jutni, hogy öt hónapos szűzházi idényre nincs eléggő színházlátogató közönségünk. Volgyi újjá szervezett társulatával Pécsre ment, az egész telet ott töltendő.

A h-gyarmati törvénysekhez bíróné Ujhelyi Boldizsár beosztetebányai járásbíró neveztetett ki.

Vácson „Általános ipartársulat” alakult. Nálunk ilyenféle törekvéseknek nyomaira sem akadhatni, pedig hol van reá égetőbb szükség! —

B-gyarmaton a mult szordán kezdtek szüretelni. A szőlő eléggé érett s a gazdák jó bort remélnék, de akik még jobbat óhajtanának, bosszankodnak a korai szüretelés miatt.

Ipolyagon e hó 8-án hangversenyt terveznek az épülő iskola javára, mint halljuk Sipos Antal és Stéger közreműködése mellett.

Gyurkovics Szilárd okleveles sebész Szécsényben e hó 2-án meghalt.

Pulszky Agost ur Sipeken az iskolának legközelebb búzát és belteket ajándékozott.

Hibbizgítás. Mult számmunkban kösölt kimutatásban nyomdahiba észszott be; ugyanis Hartviel Ferenc szabó által elimített Ugydarabok száma nem 35, de 760.

Hendőri hírek. A Sisa elfogatásáról elterjedt hír nem valósult, a cserepesi puattant elgott esavargó Vidrovicsi egyik volt ezimborája, ő még folyton garázdálkodik s legujjában szeptember hó 28-án az éjjeli órákban az ilinyi kormcsarost, szécsényi panduruk adván ki magát, bebocsátást kért, 105 frt készpénztől 5 db. arany gyűrűtől s több nem ruhájától fosztotta meg. — Bevégezvén itt dolgát Csitárba ment, hol Klein Dávid kormcsarostól 157 frtot, egy aranygyűrűt, arany és ezüst órá lánczal s egy

Még Károly sem sietett haza, talán ő is ucszét vette, hogy az idej szüret reá nézve nem lenne az, s inkább ott marad, hol a szüretnek híret sem ismerik az emberek. Minek is jönné, egy sem keresne itt semmit, hisz itt minden embernek az orrávère foly, azt pedig nem lehet hégedűszóval elállítani. Egész más itt a világ, mint eddig volt. Amily kevés hasznát vette eddig sok ember a fejének, most oly nagy mérvben igyekszik azt igyenybe venni.

Minden ember törí valamin a fejét. Az egyik azon fundálódik, miként lehetne az idej naptárt esztendőre is használni? „Egy nappal előbb vagy utóbb lenni, az ugy is mindegy! legalább magam sem fogom tudni a nevemnapját.”

A másik visszaemlékezve azon böles mondásra, hogy senmi sines új a nap alatt, nem fog hordatni újságot s előszedi az idej évfolyam porlepte számaint, rendezedi, kiegyenliti, s januáriusban újra kezdi az olvasást, hisz úgy is elfelejtette már ebben a nagy konfusióban, mind amit tudott is belöle. —

Vagy akinek takarekossági ösztönével győzelmes harcot vívott tudványa, kompániába áll a szomszédal, s kettőn hordatnak egyet az ölszájából.

Mintfogó pedig, ha már virilis, vagy választott bizottmányi tag az ember, illő hogy legalább tudjon is valomit a vármegyében történetekről; meg már csak pártolni kell a megyei lapot! E fontos okokból a hat tagból álló intelligencia egyhittesen praeneumál egy példányra a Nógrádi Lapoknak,

kiszámitván, hogy még így is marad egy üres nap a héten.

A szerkesztő pedig azon törí fejté, miként bringolhatná az idej évfolyam jó remény fejében nyomtatott s nyakán maradt fölös számú példányokat a jövő évben, melyben még a legrendületlenebb előfizető is utolagosan küldi be rátáját, a kevésbé rendületlen pedig az ingyen olvasók nem csekély számát szaporitandja.

Es a szerkesztőnek sikerül is e nagy horderejű kérdés megfejtese.

Az év végén lassan szállinköző megrendelők köztli kiszemeli azokat, kik a mult évben nem voltak praeneumansok. Ezek többnyire nyugalmas vérű, circumspectus férfiak, kik előbb megakartak gyözödni a lap életrevalóságáról, hallani akarták mások ítéleteit, mielőtt azon zsebmetsző vállalatra adták magukat, hogy egy felévi előfizetést megköszöztassanak.

Es ezeknek — a lap homlokán s talán itt-ott előforduló évszám alkalmas chemikus szerral kiittatott utolsó numerusa helyébe nyomtatva az uralkodó 4-et, — megküldi a fenmaradt példányokat.

Es előre nevet a tréfának. Nyugalommal nézi végig a tévedések vigjátékát, mert a tarpság felfedezésétől nem kell tartania, mintán ez idén a vendéglátás végkép ki fog menni a divatból, non akarván senki a deficitet egyetlen britannika árával sem névelni. Így az illetők nem fognak felbészvetni csalólásukból, s ha a véletlen itt-ott kontárkodók is a tréfa elrontásában, lessz gonfja az illetőnek arra, hogy önmaga no tegye magát nevelés tárgyává.

Potrohy urambátyám nagy érdeklődéssel olvassa a lapokat, alig várja annak megérkezését s kezdi sajnálni, hogy máttal nem hordatta, mert őrtli azon tájékozottságnak, melyet elhagzott magányában is olesó pénzen megszerezhet a megyében történt kről.

A báli tudósítások kiválóan érdeklik. Őrtli a megye ifjai életrevalóságának, kik három fényes bál rendezésére vállalkoznak. Őrtli a sikernek, melyet az első bátról olvas, melyben egyik unokahuga is, mint kiváló szépség szerepel. Felteszi magában, hogy mihelyt e sanyarú idők elmúlnak, meglegelő őt valami csekélységgel, megelégedése jeléül.

Az Alarczos bátról szóló tudósítás megvalóságos extasisba hozza. Hisz ömég ilyen nem látott!

Méltó bosszankodását fejezi ki azonban a „néhány úr” pártoskodó törekvésein, s ismétli mindazon kitérőket, melyeket már el is felejtettünk.

A meggyőzőtlén tudósításokat kiváló figyelemmel olvassa, s nagy megelégedésére szolgál, hogy Nógrád még nem feledé el jelégjét s nem veszett ki fiából a közügy iránti érdeklődés, s méltóan találja őket a bőkezű főispáni ebédekre.

Az arénalgy tanulságos prócessusát sem hagyja figyelmen kívül s az első előadás emlékére olvassa Kisfaludy „Mikor pattant nem hittem volna” ezimű szindarabját.

Tetszenek Csalmójai „Merész indítványai” s elhatározza, hogy ha úgy öt ki a

termés, mint mutatkozik, ezer példányban nyomtatja ki azokat s ingyen osztja szét a nép köztli.

Az Ipolylyal folytatott polemikiát mint szükséges rosszat tekintti s bosszankodva Papp Károly érőlködésin, az urbéres biratosok által jogtalanul tett foglalások s hatalmaskodások miatt inditandó sommás visszahelyezési s hatalmaskodási perit a N. L-ből előnyösen megismert Sramko eskálisa bizza s ennek okát egész őszinteséggel megírja Papp Károlynak, eddigi ügyvédének, ki nem tud eléggé csodálkozni mind ezen s tudatja Potrohy urambátyámmal, hogy ő már egy éve nem avatkozni a közügyekbe s örökre bánja, hogy valaha elég meggondolatlan volt ily czérből tollat fogni kezébe.

Az e tárgyban folytatott levelezés folytán lecsik a hályog Potrohy urambátyám szeméről, — de elég okos bosszankodását magába fojtani.

Egy tréfás levélben tudatja a szerkesztővel a tévedést, — ki maga is megelégedve a bohóskolást, megküldi az új évfolyamot. —

Ezzel az Ugy bevan fejezve. . . . A háziurak azon törki fejtüket, menynyire lehet még felemelni a házbért, a lakók azon, hogyun lehetne olesőbb szállásra szert tenni.

Végre a házasanlódó fiatal emberek azon gondolkodnak de nem, e titkot nem árulom el, míg tisztában nem leszek azzal, hogy min gondolkodnak a férjhez adandó szép leányok. — 9 — 7.

arany pecsétgyűrűt rabolt el, több palinkát és itatót lakos jefeleletében.

A közelebbi b-gyarmati országos vásáron 5 db. százast, három db. 10 frtot, és 8 db. egy forintos bankjegyet s egy hat-száz forintnál szelő eredeti kotelevényt vesett el Kabája kitöltött zseléből Plachy N. kovári birtokos.

— Özeveg Weiszné raktárába az ablakon ismeretlen tettesek bemenvén a belülről felnyitott ajtón 6 zsák lisztet s egy zsák rizst tulvajlottak el.

Gazdaszat.

Múlt hó 20-én eszközöltett városunkban a létezési díjosztás. A bíráló bizottság tagjai voltak: Dessewffy Gyula, Balogh Gyula, Kiss Antal, Gáll Lajos megyei állatorvos s Szerény Gábor járási

szolgabíró, ezenkívül egy o ezébből kiküldött százados és katonai orvos, a bizottság elnöke Czebrán László gr. akadályozva lévén, Madács Károly.

A bíráló bizottság a 10 db. aranyból álló első díjra a kiállított anyakanczák közül érdemesnek egyet sem ítelt; a 8 db. magyar aranyból álló díjat Harmos Albert varsányi birtokos két szapos esikóval kiállított szürke kanczája nyerte, az 6 db. aranyas harmadik díjat Gondai Károly szecsényi birtokos szürke anyakanczája szapos esikóval. A fennmaradott 10 arany első díjat a bíráló bizottság felosztotta, s Oravecz Mihály szandai földész fekete anyakanczája szapos esikóval 4 db. Majerszky Ferencz diósjenci lakkész szürke anyakanczája szapos esikóval 3 db. Nagy Gida kan tévesen hitték, — de az anyakanczák

A három éves kanczások számára

kitűzött díjakból az első 8 db. aranyat Martinecz József nagy zellei erdész 3 éves szürke kanczája esikója, a másodikat 6 db. arannyal Pszota László surányi földész 3 éves világos peji kanczája esikója nyerte. A harmadik díjat 5 db. arannyal a bíráló bizottság Harmos Albert fentvezetett birtokos 1 es tel éves esikójának ítelt, nevezett azonban a díjrol lemondván, ezüst dísz oklevéllel lón jutalmazva.

A kiállítottok száma 17-re rugott.

A gazdaközönség tájékozása ezéjből megjegyezzük, hogy a jól táplált s gondozott anyakanczák előnyben részesültek, az elérendő ezélt tekintve, igen helyesen is történt, s hogy nem a esikók, — mint sokan tévesen hitték, — de az anyakanczák jönnek kérdésbe a díjazásnál.

Gabnaárak.

B-Gyarmat városában 1873 évi szeptember 30-án tartott heti vásár alkalmával 1 poz. mért Tiszta buza 6 ft. 20 kr., 6 ft. 20 kr., Rozs 5 ft. — kr., 4 ft. 80 kr., Árpa 3 ft. 60 kr., 3 ft. 40 kr. Zab 2 ft. 40 kr., 2 ft. 20 kr. Kukorica 6 ft. — kr.

Szerkesztői üzenetek.

Csicséri borsó. Miután a nevezett sorokat meg nem ezáfolja, nem közhető az elmozdítás. Szerzőnek különben dícséretére válik, hogy oly csekélyeségről is ily terjedelmes elnevezést tud írni.

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

H i r d e t é s e k.

A kis-zellői köszénbányát haszonbérbe vevén, tisztelettel értesitem a t. cz. közönséget, hogy megrendeléseket úgy K.-Zellőn, mint B.-Gyarmaton igen jutányos áron elfogadhatok s kívánatra a köszén fuvarozásait a legpontosabban teljesítenem.

Kohn Adolf.

Bérelti hirdetés.

Losonezvárosához egy negyed óra távolságra fekvő Fabjanka pusztán fekvő 255 kaszás rét, 160 holdnyi föld hozzá tartozó lakház s gazdasági épületekkel s belsőséggel.

Ragyolecz, Sátoros, Monossza, Nagy és Kis Béna községében 220 hold föld, 55 kaszás rét, s mintegy 900 holdnyi legelő hozzá tartozó koresma, malom, s hozzá tartozó lakház, gazdasági épületek s 14 hold belsőséggel minden órában bérbe adandó.

A bérelti feltételek, s a bérelt iránt Kovács Sándor tulajdonosnál Losonezon bővebb felvilágosítás adható.

Kovács Sándor.

ÜGYVEDI IRODÁMAT B-Gyarmaton a zárdautszában levő Nagy Mihály-féle házba helyeztem át, erről ügyfeleimet és barátaimat ezennel értesíteni kívánom. B-Gyarmat, 1873, octóber 3.

FARKAS FERENCZ, köz- és váltó-ügyvéd.

Nógrád-megyei gazdasági Egyesület

TAJTHI IMRE

lakatos Mester, B-Gyarmaton,

ajánlja a t. gazda közönségnek, a legujabb és legezészerűbb borsajtóit, melyek a Nógrád-megyei gazdasági Egyesület által első rendű dícsérő oklevélre érdemesítették; úgyszinte szőlőtörő, szecs kavagó és minden e szakmába vágó munkálatok gyors és pontos eszközését.

első rendű oklevéllel nyert.